

Kastracija ir sterilizacija – būdas reguliuoti kačių dauginim

CATS PROTECTION
PAGRINDINIS VADOVAS 6

Kačių apsaugos organizacija mano, kad kačių kastracija ir sterilizacija iki to laiko, kol jos subręsta dauginimosi funkcijai, yra pagrindinė kačių savininkų atsakomybė. Katės itin produktyviai dauginasi, ir gimusių kačiukų skaičius didėja priklausomai nuo turimo maisto kiekio ir pastogės. Jeigu katės nebus kastruojamos ar sterilizuojamos Jungtinėje Karalystėje, jų dauginimasis greitai taps nekontroliuojamas. Prašome jūsų neprisidėti prie tūkstančių nepageidaujamų kačių, kurios jau gimusios, padėties bloginimo. Kačių perteklius didina kačių infekcinių ligų, su stresu susijusių ligų skaičių, konfliktus tarp kačių ir kelia pavojų kačių gerovei.

Kas yra sterilizacija ir kastracija?

Sterilizacija ir kastracija – tai chirurginė operacija, po kurios kačių patelės negali būti apvaisintos, o kačių patinai – apvaisinti pateles.

- Kačių patelė yra sterilizuojama – pašalinamos jos kiaušidės ir gimda (įsčios)
- Kačių patinas yra kastruojamas – pašalinamos jo sėklidės

Kačių apsauga bendrai rekomenduoja kačiukus kastruoti / sterilizuoti sulaukus **4 mėnesių amžiaus ar jaunesnius, nors jūsų katinas ar katė gali būti kastruojami /sterilizuojami bet kurio amžiaus**. Sterilizacija ir kastracija – tai geriausias būdas spręsti nepageidaujamo apvaisinimo problemas, pirmiausiai užkertant kelią problemos atsiradimui. Sterilizacija ir kastracija apsaugo nuo tam tikrų vėžinių ir infekcinių ligų, mažina benamių gyvūnų skaičių, peštynes ir teritorijos žymėjimą šlapimu.

Kada kastruoti/sterilizuoti?

Paprastai katės yra sterilizuojamos nuo šešių mėnesių amžiaus. Tačiau šiuolaikinių tyrimų duomenys rodo, kad nėra jokių kliūčių kates kastruoti ankstesniame amžiuje – pavyzdžiui nuo aštuonių savaičių amžiaus ir vyresnes. Kadangi kačiukai gali sulaukti lytinės brandos ir pradėti veistis nuo keturių mėnesių, kačių apsauga rekomenduoja kačiukus kastruoti keturių mėnesių ar jaunesnius.

Kodėl verta kastruoti/sterilizuoti?

Sterilizacija ir kastracija suteikia daug sveikatos privalumų, be to padeda mažinti nepageidaujamų kačių skaičių Jungtinėje Karalystėje.

Nekastruoti – „pilni“ kačių patinai:

- Kelia didesnę tikimybę, kad jie susižeis ar užsikrės ligomis dėl peštynių, dėl ko vėliau jie kentės ir teks apmokėti veterinaro sąskaitas
- Paprastai toli klajoja po didelę teritoriją ieškodami nesterilizuotų kačių patelių, rizikuodami patekti į eismo įvykius ir susižeisti, dėl ko jūs galite netekti galimybės bendrauti su savo naminiu gyvūnėliu
- Išskiria dvokiantį šlapimą, kad pažymėtų teritoriją ir pritrauktų pateles
- Rizikuoja susirgti sėklidžių navikais
- Nėra geresni medžiotojai nei nesterilizuotos katės, nes medžioklė nėra seksualinis elgesys
- Gali patirti daug streso dėl frustracijos, jeigu negali susirasti patelės poravimuisi.

Priešingai, kastruoti kačių patinai:

- Kelia mažesnę tikimybę klajoti, mažina riziką nukentėti nuo eismo įvykių
- Yra mažiau linkę dalyvauti peštynėse, dėl ko sumažėja pavojus, kad jie susižeis ar užsikrės pavojinga liga, kaip pvz. kačių imunodeficito virusu (FIV) ar kačių leukemijos virusu (FeLV)
- Yra mažiau linkę žymėti teritoriją šlapimu
- Jiems negali išsivystyti sėklidžių navikai
- Tampa geresniais naminiais gyvūnėliais ir yra didesnė tikimybė, kad jie taps „namisėdomis“.

Nesterilizuotos – „pilnos“ kačių patelės:

- Dažnai apsisvaisina nuo keturių mėnesių amžiaus
- Dažnai atsiveda tris kačiukų vadas per metus. Tai aštrina kačių pertekliaus problemą ir didina savininko išlaidas, ypač, jeigu iškyla komplikacijos nėštumo ir gimdymo metu.
- Rujos metu nuo sausio iki rugpjūčio mėn. kniaukia ir šaukia kas tris savaites, kad pritrauktų patiną, iki tampa apvaisintomis.
- Yra didesnė tikimybė, kad užsikrės liga lytinio kontakto ar poravimosi elgesio metu.
- Kyla pavojus susirgti kiaušidžių, gimdos ir pieno liaukų vėžiu, bei pasigauti piometrą – rimtą gimdos infekciją.

Priešingai, sterilizuotos kačių patelės:

- Neapsivaisins, taigi nebus patirta išlaidų, susijusių su kačių vadomis
- Nekniauks ir nešauks, kaip nesterilizuotos patelės, taigi mažiau trikdydys savininko ir kaimynų miegą!
- Yra mažesnė tikimybė, kad jos susirgs tokiomis ligomis, kaip FIV ir FeLV, plintančiomis per įkandimus ir elgesį poruojantis
- Joms negali išsivystyti kiaušidžių ar gimdos vėžys. Be to, žymiai sumažėja rizika susirgti pieno liaukų vėžiu, ypač, jeigu jos anksti sterilizuojamos.

Kačiukai gimę po neplanuoto apvaisinimo:

- Kelia riziką, kad jie serga
- Jų priežiūra reikalauja daug išlaidų; be to, jiems reikalinga veterinarijos gydytojo priežiūra
- Yra kur kas didesnė tikimybė, kad bus mėginama juos parduoti prekyvietėje, kur jų ten yra daugybė
- Gali tapti benamiais
- Gali atimti galimybę kitai nepageidaujamai katei ar kačiukui rasti naujus namus, nes aplinkui nėra pakankamai namų.

Daugelis savininkų nežino, su kokiomis klajojančiomis „svetimomis“ katėmis jųsų nekastruotas/nesterilizuotas gyvūnėlis gali poruotis, todėl nežino apie galimai mirtinas infekcines ligas, kuriomis katė gali būti apsikrėtusi. Be to, katės patino temperamentas gali turėti įtakos palikuonių, kurie gimė, elgesiui. Rizika poruotis su nežinoma „svetima“ kate gali sąlygoti kačiukų, kurie nėra tinkami būti naminiais gyvūnėliais, gimimą.

Operacija

Jūsų katei reikės praleisti dieną pas veterinarijos chirurgą, kur operacija bus atlikta bendroje nejauroje, taigi prieš operaciją katė neturi būti šeriama. Jūsų veterinarijos gydytojas jums patars, kada katę reikėtų pamaitinti. Tiek kačių patelių, tiek patinų operacija yra labai paprasta, ir paprastai galėsite palikti savo katę ir ją atsiimti po kiek laiko tą pačią dieną.

Po to kačių patelių šone ar pilve atsiras nedidelis išskustas plotelis – šie plaukai užaugs per kelias savaites. Be to, liks siūlės, ir jeigu jos savaime neištirpsta, jas galės išimti veterinaras po apytiksliai dešimties dienų.

Katės sugeba labai greitai atsigauti ir yra stoisškos – kur kas labiau nei žmonės – ir paprastai labai greitai pasveiksta po operacijos. Jūsų veterinarijos gydytojas jus informuos, kaip būtų geriausia rūpintis savo kate, kad ji greičiau pasveiktų. Kačiukai pasveiksta netgi dar greičiau, nei suaugusios katės. Po kastravimo katei reikės kur kas mažiau maisto, nes kūnas turės mažiau dirbti, taigi, tikriausiai jums reikės stebėti katės svorį ir mažinti duodamo maisto kiekį, kad jos pernelyg nenupenėtųmėte. Tai taip pat jums padės taupyti pinigus!

Kiek tai kainuoja?

Operacijos kaina priklauso nuo vietos, kurioje gyvenate. Vidutinė katino patino kastravimo kaina yra nuo 30 iki 60 svarų sterlingų; vidutinė katės patelės sterilizavimo kaina yra nuo 40 iki 80 svarų sterlingų. Jūsų veterinarijos gydytojas mielai nurodys kainą prieš atlikdamas operaciją, bet mes rekomenduojame prieš tai paklausti veterinarijos gydytojo. Tam tikrais atvejais Kačių apsauga siūlo finansinę paramą kačių savininkams, kurie gyvena iš pašalpų ar gauna mažas pajamas. Daugiau informacijos apie tai sužinosite apsilankę svetainėje www.cats.org.uk/neutering arba paskambinę telefonu 03000 12 12 12.

Susiraskite veterinarijos gydytoją katei sterilizuoti/katinui kastruoti

Nors dauguma veterinarijos gydytojų siūlo atlikti sterilizaciją/kastraciją, kai kurie, kaip įprasta, nesiūlo to daryti nesulaukus šešių mėnesių amžiaus, nors pirmųjų skaičius greitai auga dėka paramos, kurią teikia kačių apsaugos grupės, įskaitant Britanijos mažųjų gyvūnų veterinarijos asociaciją (BSAVA). Norėdami rasti netoliese esantį veterinarijos gydytoją, kuris siūlo ankstyvos sterilizacijos/kastracijos paslaugas, apsilankykite Kačių apsaugos svetainėje www.cats.org.uk

Ankstyva kačių sterilizacija/kastracija daugelį metų yra įprasta praktika daugelyje šalių, įskaitant JAV ir Australiją, ir yra pakankamai patvirtintų duomenų, kad tai saugu ir veiksminga. Tyrimai rodo, kad tai neturi ilgalaikių neigiamų vystymosi ar elgesio pasekmių. Išstobulintos technologijos ir vaistai reiškia, kad daugelis prieš tai rūpestį kėlusiu abejonių dėl operacijos rizikos yra nepagrįstos, ir buvo pastebėta, kad jauni kačiukai pasveiksta po operacijos kur kas greičiau, nei suaugę.

Faktai sterilizacijos/kastracijos mitams sugriauti

- Katės gali pradėti veistis jau nuo keturių mėnesių amžiaus
- Kačiukai gali būti saugiai sterilizuojami/kastruojami nesulaukus šešių mėnesių amžiaus
- Katės yra pasirengusios poruotis su savo broliais, seserimis ir tėvais
- Nėra naudinga katei leisti išgyventi vieną rujos sezoną ar atsivesti „tik vieną vadą“ prieš atliekant jos sterilizavimą
- Kačių nėštumo laikotarpis tėra devynios savaitės, po to katė gali vėl tapti vaisinga praėjus tik šešioms savaitėms po kačiukų atsivedimo
- Katė gali lengvai susilaukti iki trijų vadų per metus, po penkis ar šešis kačiukus vadoje. Taip gali prireikti net 18 jas globojančių namų, kuriuos Kačių apsauga turi rasti kiekvienais metais tik vienos katės atsivestiems kačiukams! Toks dažnas nėštumas yra sekinantis, todėl labai žalingas katei
- Vien per penkerius metus viena nesterilizuota katė gali būti atsakinga už 20 000 palikuonių – nesterilizuotos katės dažnai susiranda viena kitas, ir neplanuotas, nepageidaujamas apsisavinimas yra itin paplitęs
- Kastruotos ir sterilizuotos katės „nesiilgi“ savo organų, galimybių daugintis ar atsivesti vadą – jos nėra žmonės!
- Sterilizacija gali būti atliekama netgi tuomet, jeigu katė jau yra lytiškai subrendusi, apvaisinta ar maitinanti, bet tai geriausia yra aptarti su savo veterinarijos gydytoju.

Nors dauguma savininkų kastruoja ir sterilizuoja savo kates ir katinus, liūdna tai, kad dideliame namuose auginamų gyvūnų skaičiui yra leidžiama atsivesti palikuonių prieš atliekant jų kastraciją ar sterilizaciją – šitaip didinant pertekliaus problemą ir itin darbu apkrautų gyvūnėlių labdaros draugijų poreikį. Prašome neatidėliokite to iki tol, kol bus pernelyg vėlu. Pasikalbėkite su veterinarijos gydytoju ir užsisakykite sterilizacijos ar kastracijos operaciją jau šiandien. Tai atneš naudą jūsų katei, gali užkirsti kelią jos patiriamoms kančioms, ir tai yra pats svarbiausias veiksmas, kurį galite atlikti, kad padėtumėte didesnei kačių populiacijai.

Sužinokite daugiau apie savo katę internetu!

Pasinaudokite nemokama interaktyvia priemone, kuri padės jums suprasti kačių kilmę ir jų elgesį mūsų namuose. <http://learnonline.cats.org.uk/content/ufo>

PAGRINDINIAI VADOVAI

- 1 Rūpinimasis savo kate
- 2 Sveiki atvykę į namus
- 3 Kraustymasis
- 4 Šėrimas ir nutukimas
- 5 Katės saugumo užtikrinimas
- 6 Kastracija ir sterilizacija – kačių dauginimosi planavimo būdas
- 7 Kada paleisti
- 8 Mikroschemos įskiepijimas
- 9 Supraskite savo katės elgesį
- 10 Valdykite savo katės elgesį
- 11 Katės, gyvenančios kartu
- 12 Naminės ir laukinės katės
- 13 Katės ir įstatymai
- 14 Katės ir žmonės
- 15 Rūpinimasis kačiukais
- 16 Pagyvenusios katės
- 17 Sulaukėjusios katės
- 18 Kačių nėštumas, gimdymas ir rūpinimasis mažais kačiukais

VETERINARIJOS VADOVAI

- 1 Artritas
- 2 Kačių apatinių šlapimo takų ligos
- 3 Diabetas
- 4 Niežuotos katės ir odos ligos
- 5 Kačių parvovirusas
- 6 Kepenų ir inkstų ligos
- 7 Katės su negalia
- 8 Hipertenzija
- 9 Kačių imunodeficito virusas (FIV) ir kačių leukemijos virusas (FeLV)
- 10 Kačių korona virusas (FCov) ir kačių infekcinis peritonitas (FIP)
- 11 Širdies užesys ir širdies ligos
- 12 Hipertiroidizmas
- 13 Kačių astma
- 14 Dantys ir burnos higiena
- 15 Blusos ir kiti parazitai
- 16 Kačių gripas
- 17 Infekcinės ligos ir skiepijimas
- 18 Virškinamojo trakto sutrikimai – vėmimas ir viduriavimas
- 19 Jūs ir jūsų veterinarijos gydytojas
- 20 Katės ir nėščios moterys – toksoplazmozė

Norėdami sužinoti daugiau informacijos apie kačių apsaugą ar paremti finansiškai, apsilankykite svetainėje www.cats.org.uk arba paskambinkite mūsų pagalbos linijos telefonu 03000 12 12 12.

Registruota labdaros organizacija 203644 (Anglija ir Velsas) ir SC037711 (Škotija)

SEPT-13 CODE: 84006